

Gerekçeler Perspektifinde 6360 Sayılı Kanun İle Büyükşehir İlişkin Düzenlemeler...

Ömer DOĞANAY
Mahalli İdareler Genel
Müdürü

1 2.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı On Üç (6447 sayılı Kanun ile “On Dört” olarak değiştirilen) İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı (6447 sayılı Kanun ile “Yirmi Yedi” olarak değiştirilen) İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yeni büyükşehir belediyeleri kurulmuş ve büyükşehirlerde il özel idareleri kaldırılmak suretiyle ülkemizde büyükşehir belediye sisteminde köklü değişiklikler yapılmıştır.

6360 sayılı Kanunla yapılan düzenlemelerin idarenin bütünlüğünü bozduğu, merkezi idarenin zayıflatıldığı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na, Anayasa’nın 127. maddesinde öngörülen yerinden yönetim ilkesine aykırı olduğu, kamu yararının gözetilmediği ve diğer yönlerden de Anayasa’ya aykırılığı iddia edilmiş, gerek TBMM’de kanun taslağının yasalaş-

ması sürecinde gerekse kamuoyunda yoğun bir şekilde eleştiri konusu olmuştur.

Bu çalışmamızda yapılan eleştiriler ve tartışmalara girmeden, yoruma mahal vermeksizin 6360 sayılı Kanunla, gerekçeler perspektifinde büyükşehir bağlamında büyükşehir belediye sınırının il mülki sınırı olarak belirlenmesi, büyükşehir mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin ve il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasında asıl amacın ne olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır.

1. Yeni Büyükşehir Belediyelerinin Kurulması ve Sınırlarının İl Mülki Sınırları Olarak Belirlenmesi

6360 sayılı Kanunla Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ,

Trabzon, Şanlıurfa ve Van illeri olmak üzere toplam 14 yeni ve aynı isimlerle büyükşehir belediyeleri kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

Ayrıca İstanbul ve Kocaeli¹ illerinde olduğu gibi büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırları olarak belirlenmiştir.

Söz konusu düzenlemeyle ilgili olarak Kanunun genel gerekçesinde; *"...5216 sayılı Kanunun yürürlüğe girişinden bu güne kadar İstanbul ve Kocaeli illerinde uygulanan il sınırında büyükşehir belediye modelinin imar, planlama, ulaşım, itfaiye gibi geniş çerçevede eşgüdüm ve bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken mahalli müşterek nitelikteki kamu hizmetlerinin sunumunda etkinlik sağladığı görülmüştür. Hazırlanan Kanun Tasarısı bu düzenlemenin mevcut 14 büyükşehir belediyesinin yanı sıra yeni kurulacak 13 büyükşehir belediyesi için de uygulamaya konulmasını da öngörmektedir.*

Ülkemizde son büyükşehir belediyesinin kurulması üzerinden 12 yıl geçmiş bulunmaktadır. *Geçen 12 yıllık süre sonrasında idari, ekonomik ve sosyal nedenlerle yeni büyükşehir belediyelerinin kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır."* ifadelerine yer verilmiştir.

Kanun gerekçesinden anlaşılabileceği üzere yeni büyükşehir belediyeleri; idari, ekonomik ve sosyal nedenlerle ihtiyaçtan dolayı kurulmuştur. Ayrıca büyükşehir belediye sınırı olarak belirlenmesi modelinde de imar, planlama, ulaşım, itfaiye gibi geniş çerçevede eşgüdüm ve bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken mahalli müşterek nitelikteki kamu hizmetlerinin sunumunda etkinlik sağlanması amaçlanmıştır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi de söz konusu düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı bulmamıştır. Anayasa Mahkemesinin 12.9.2013 tarihli ve E: 2013/19, K:2013/100 sayılı Kararında (çalışma metninde bundan sonra Anayasa Mahkemesi kararı olarak ifade edilecektir) ² *"...Anayasa'nın 127. maddesinde, büyük yerleşim merkezlerinin ne anlama geldiğine ilişkin bir ibare bulunmadığı gibi bu yerler için getirilecek özel yönetim biçimlerinin sınırları hakkında da herhangi bir belirlemede bulunulmamıştır. Bir başka ifadeyle Anayasa, bu iki konuya ilişkin düzenleme yetkisini yasama organının takdirine bırakmıştır. Kanun koyucu, izlediği mahallî idareler politikasına bağlı olarak, bir ilin toprak büyüklüğü, barındırdığı nüfus ve bunun dağılımı, coğrafi yapısı, yerleşim yerinin büyükhire yakınlığı, mahallî müşterek ihtiyaç ve sorunların büyükhire belediyesi ve çevresini ilgilendirmesi gibi ölçütleri dikkate alarak, büyükhireler kurabilir ve bunların sınırlarını belirleyebilir.... Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen takdir hakkına dayalı olarak, büyükhire yapılan illerdeki toplam nüfusu baz alarak ilin tamamını büyük yerleşim merkezi olarak kabul ederek ve ilin mahallî müşterek ihtiyaçlarının bir bütün olarak büyükhire belediyesi ile büyükhire-*

hir ilçe belediyelerinin sorumluluğu altında gerçekleştirilmesi amacıyla büyükhirelerin sınırlarıyla il mülki sınırlarını özdeşleştirmesinde Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır. ...büyükşehir belediye modelinin imar, planlama, ulaşım, itfaiye gibi geniş çerçevede eşgüdüm ve bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken mahallî müşterek nitelikteki kamu hizmetlerinin sunumunda etkinlik sağlayacağı düşüncesiyle yasalaştırıldığı dikkate alındığında, düzenlemenin kamu yararı amacına yönelik olduğu da anlaşılmaktadır. ...Anayasal ilkeler çerçevesinde kanun koyucu, mahallî müşterek ihtiyaç olarak nitelediği bir hizmetin hangi tür mahallî idare birimince yerine getirileceği konusunda takdir yetkisine sahiptir. Genel bir kamu hizmetinin mahallî müşterek ihtiyaç niteliği taşıyan bölümü, Anayasa'da yerel yönetimlerin görev alanı olarak belirlenen coğrafyayla sınırlıdır. Bu nedenle, dava konusu kurallarla büyükhire belediyelerinin sınırlarının il mülki sınırlarıyla özdeşleştirilmesi sonucunda, ildeki mahallî müşterek ihtiyaçların da yine bir mahallî idare birimi olan büyükhire belediyelerince yerine getirilecek olması karşısında kuralların, Anayasa'nın 127. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır... Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 127. maddesine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir..." denilmiş ve söz konusu düzenlemenin iptalini oy çokluğu ile reddetmiştir.

2. Büyükşehirler'de Mülki Sınırları İçerisinde Yer Alan Köy ve Belde Belediyelerinin Tüzel Kişiliğinin Kaldırılması

6360 sayılı Kanunla İstanbul ve Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı bulundukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmış,

1 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2. maddesiyle Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; büyükşehir belediye sınırları, İstanbul ve Kocaeli ilinde, mülki sınır olarak belirlenmiştir. Diğer büyükşehir belediyelerinde ise mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülki sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu bir milyona kadar olan büyükhirelerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyükhirelerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükhirelerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırı oluşturmıştır.

2 Anayasa Mahkemesinin Kararı 18.9.2014 tarihli ve 29123 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

mevcut ve yeni kurulan büyükşehir belediyelerindeki illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır. Bu düzenlemeyle 5216 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi sınırlarıyla il mülki sınırlarının özdeşleştirilmesi sonucunda bu sınırlar içerisinde köy tüzel kişilikleri kaldırılmayan orman köylerinin de tüzel kişiliklerine son verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeyle ilgili olarak Kanunun genel gerekçesinde; *“...Bu Kanun Tasarısıyla mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazların orman koyu iken mahalleye dönüşen yerler için devam edeceği şeklinde düzenleme yapılmıştır. Aynı biçimde, ilçe belediyesine katılarak mahalleye dönüşen köy, köy bağılısı ve belediyelerce kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden bu mahalle sakinleri ve varsa diğer hak sahiplerinin 4342 sayılı Mera Kanunu hükümleri çerçevesinde yararlanmaya devam edeceği hüküm altına alınmaktadır. Buna ilaveten, tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 5 yıl süreyle alınmayacağı, bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücretin 5 yıl süreyle en düşük tarifenin %25’ini geçmeyecek şekilde belirleneceği bu yerlerde yapılacak yapılaşmalarda mahalle sakinleri lehinde kolaylıklar sağlanacağı yönünde düzenlemeye bulunmaktadır. Ayrıca, köy iken mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinin altyapı hizmetleri için belediye ve bağlı idarelere yatırım bütçelerinin %10’unu 10 yıl süre ile ayırma zorunluluğu getirilerek bu yerlerde etkin hizmet sağlanması*

*için tedbir alınmıştır. Kanun Tasarısıyla getirilen düzenleme çerçevesinde ilçe belediye sınırları ilçe sınırına, büyükşehir belediye sınırları da il mülki sınırına genişlediği için yerel yönetimlerle ilgili temel metinlerde bu yeni duruma uygun biçimde düzenleme yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, Kanun Tasarısında yerel yönetimlerle ilgili mevzuatta bu ihtiyacı karşılayacak nitelikte düzenleme yapılmıştır...”*denilmiştir.

Büyükşehirleri zorunlu kılan temel hususlardan biri belli bir coğrafi alanda çok sayıda yerel yönetimin yetkili olması halinde planlama ve koordinasyonun sağlanamayışı ve ölçek ekonomisinden yeterince yararlanılamaması nedeniyle kaynak israfına yol açılmasıdır.

Anayasa mahkemesi söz konusu düzenlemenin iptali talebiyle ilgili yaptığı incelemede; *“... Kanun koyucu, kamu hizmetinin gereklerini, kamu yararını ve Anayasa’nın 67. maddesindeki koşullar çerçevesinde yapılan seçimlerle oluşan yöre halkının beş yılla sınırlı iradesini gözetmek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir ka-*

musal hizmet sağlamak amacıyla, bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabilir, belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürebilir, bir belediye veya köyü bir başka belediyeye mahalle olarak katabilir. Büyük yerleşim merkezleri için öngörülen özel yönetim biçiminin gereği olarak, büyükşehir belediyelerinin sınırları içerisinde yer alan belediyelerin sınır, görev, yetki ve niteliklerinde değişiklikler yapabilir. Bunu kanunla yapabileceği gibi esas ve usullerini kanunda göstermek koşuluyla idari işlemle yapılmasına da olanak tanıyabilir.

Dava konusu kurallarla, büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırlarıyla özdeşleştirilmesi sonucuna bağlı olarak, bu sınırlar içerisinde kalan belde belediyeleri ile köylerin tüzel kişilikleri sona erdirilmektedir.

Kanun’un 36. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, tüzel kişiliği kaldırılan belediye ve köylerin ilk mahallî idareler genel seçimine kadar tüzel kişiliklerinin devam edeceği hükme bağlanmak suretiyle, Anayasa’nın 67. ve 127. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince beş yıllık seçim dönemi için ortaya çıkan yöre halkının iradesinin dönem sonuna kadar geçerliliğine dokunulmadığı görülmektedir...

Anayasa’nın 123. maddesindeki ilke ile 127. madde uyarınca büyükşehir belediyesi kurulmasındaki amaç birlikte değerlendirildiğinde, büyükşehir belediyesi sınırları içine dâhil olan belediyelerin statülerinin büyükşehir belediyesine bağlı hâle getirilmesi, köylerin ise mahalleye dönüştürülmelerinde, bu duruma bağlı olarak tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesinde Anayasa’nın anılan maddelerine aykırı bir yön bulunmamaktadır. ...

Anayasa'da öngörülen koşullara uymak kaydıyla, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan belediyelerin veya köylerin tüzel kişiliğini kaldırabilir. Böyle durumlarda, tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin veya köylerin önceki durumlara göre daha iyi hizmet alıp almayacağı hususunun değerlendirmesinin yapılması, yerindelik denetimi anlamına geleceği ve bunun Anayasa Mahkemesince yapılacak denetimin dışındakalacağı açıktır. ..." denilmiş ve söz konusu düzenlemenin iptalini oy çokluğu ile reddetmiştir.

3. Büyükşehirlerde il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması

6360 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeyle büyükşehir belediyesi kurulan illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır.

Söz konusu düzenlemeyle ilgili olarak Kanunun genel gerekçesinde; "...Büyükşehirlerin temel niteliklerinden birisi, sınırları içinde birden çok yerleşim merkezi ve yönetim birimi bulundurmasıdır. Büyükşehir sınırları içinde yer alan yerel yönetimler küçük ölçekli planlar yapabilseler de bu planların geniş bir çerçevede içinde bütüncül olarak tüm büyükşehir bölgesini kapsayan ve makro politikaları belirleyen bir çerçeve içinde ele alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Büyükşehirleri zorunlu kılan temel hususlardan bir başkası, belli bir coğrafi alanda çok sayıda yerel yönetimin yetkili olması halinde planlama ve koordinasyonun sağlanamayışı ve ölçek ekonomisinden yeterince yararlanılamaması nedeniyle kaynak israfına yol açılmasıdır. Sanayileşme, ulaşım ve çevre gibi artan sorunların hizmet üretme kapasitesi ve yeterli mali kaynaktan yoksun küçük ölçekli mahalli idare-

lerce çözülmesi mümkün görünmemektedir. Bu durum, kaynakların etkin ve yerinde kullanımını engellemekte, küçük yerleşim birimlerinin yanı sıra nüfusun yoğun olduğu büyükşehirlerde de ciddi yönetim sorunlarına yol açmaktadır. Uygun büyüklükte hizmet üretecek güçlü yerel yönetimlerin olmayışı, halkın yerel yönetimlerden beklediği kamu hizmetlerinin kaliteli biçimde karşılanamaması ve kamu hizmetlerinin sunumunda koordinasyon eksikliği sorunlarını ortaya çıkarmaktadır.

Anayasa'nın 127. maddesi, kural olarak, il halkı, belediye halkı ve köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarının farklılıklarını dikkate alarak, üç tür mahallî idare yapılması öngörmüştür.

Bu çerçevede yönetim, planlama ve koordinasyon açısından belediye sınırı mülki sınır olacak biçimde optimal ölçekte hizmet üretebilecek güçlü yerel yönetim yapılarının varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Büyükşehir alanında sunulan hizmetlerin tek merkezden yürütülmesi ile ortaya çıkan ölçek ekonomileri sayesinde hizmetlerde etkinlik, koordinasyon ve kalite yükselecek, daha az kaynak ile daha çok ve daha kaliteli hizmet sunulması mümkün hale gelebilecektir. Hâlihazırda birden fazla merkezden verilen hizmetlerin

daha büyük ve ideal ölçekteki bir merkez tarafından verilmesi birim maliyetler ve kişi başına kamusal harcamaları da azaltacaktır..." denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi de söz konusu düzenlemenin; "Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında geçen "il" ibaresiyle "il mahalli idaresi" (yani il özel idaresi), "belediye" ibaresiyle "belediye mahalli idaresi" ve "köy" ibaresiyle "köy mahalli idaresi"nden söz edildiği, ortada bir il bulunduğunda orada bir il özel idaresinin de bulunmasının anayasal bir zorunluluk olduğu, ayrıca il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasının demokratik katılımı azaltması nedeniyle düzenlemenin kamu yararını da içermediği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 127. maddelerine aykırı olduğu" nedeniyle iptali istemi üzerine yaptığı incelemede; "...Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında, "Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra ve Anayasa'nın diğer maddelerinde "il özel idaresi" ibaresi açıkça geçmemektedir. Maddenin gerekçesinde de "il" ibaresinden neyin kastedildiğine ilişkin bir açıklama yer almamaktadır.

Kuralın Anayasalaşma sürecinde Danışma Meclisinde yapılan görüşmelerden Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında geçen "il" ibaresinin "il özel idaresi"ni ifade ettiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 127. maddesi, kural olarak, il halkı, belediye halkı ve köy halkının mahallî müşterek ih-

tiyaçlarının farklılıklarını dikkate alarak, üç tür mahallî idare yapılandırılması öngörmüştür. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 24.9.2008 günlü, E.2005/90, K.2008/146 sayılı kararında da “Anayasa’da mahallî idare türlerinin, köy yönetimi, belediye yönetimi ve il özel idaresi olmak üzere üç tür olduğu” vurgulanmıştır. Anayasa koyucu, eğer aksi yönde bir görüşe sahip olsaydı, il, belediye veya köy ibarelerini kullanmaksızın, yalnızca mahallî müşterek ihtiyaçların karar organları seçime iş başına gelen mahallî idare birimlerince yerine getirileceğini ifade etmekle yetinebilirdi. Öyleyse, Anayasa’da belediyeden ayrı olarak, il halkı ve köy halkına atıfta bulunulmasının, anayasa koyucunun belediye idaresi dışında yaşayan il halkı ve köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarının farklı olabileceği ve bu yerlerde yaşayan halkın yerinden yönetim ilkesine uygun olarak mahallî müşterek ihtiyaçlarını kendilerinin seçeceği organlar aracılığıyla karşılamasının gerektiği düşüncesine dayandığı görülmektedir.

Öte yandan varılan bu sonuç, bir ilde mutlaka üç tür mahallî idare türünün aynı anda olması gerektiği şeklinde de anlaşılmamalıdır. Zira Anayasa, il halkı, belediye halkı ve köy halkının her birinin varlığının devam etmesi durumunda, bunların mahallî müşterek ihtiyaçlarının da kendilerince seçilen mahallî idare birimlerince yönetilmesi gerektiğini amirdir. Bir başka ifadeyle, örneğin bir şehrin genişlemesi sonucunda bir köyün şehrin bir mahallesine dönüşmesi durumunda ortada bir köy halkının varlığından söz edilemeyeceğinden buna bağlı olarak köy tüzel kişiliği söz konusu olamayacaktır. Yine kanun koyucunun bir ilde köy tüzel kişiliğini kaldırması sonucunda artık köy

Bir şehrin genişlemesi sonucunda bir köyün şehrin bir mahallesine dönüşmesi durumunda ortada bir köy halkının varlığından söz edilemeyeceğinden buna bağlı olarak köy tüzel kişiliği söz konusu olamayacaktır.

halkı, şehir halkı statüsüne geçeceğinden, artık söz konusu yerlerde yaşayanların mahallî müşterek ihtiyaçları belediyeler tarafından yerine getirilecektir. Anayasa’nın 127. maddesinde belirtilen üç tür mahallî idare türünün aynı anda bulunması gerektiğinin kabul edilmesi durumunda, *kanun koyucunun belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürme yetkisinin bulunmadığı gibi bir sonuca varılması kaçınılmazdır.*

Oysa Kanun’un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtildiği üzere, kanun koyucu, mahallî idarelerin kuruluş esaslarını, maddi ve usule ilişkin çerçeveyi belirlemek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak amacıyla, mahallî idarelerin özerkliği ilkesini de gözetenek, bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabileceği, belediyeyi köye, köyü de belediyeye dönüştürebileceği gibi aynı şekilde il özel

idarelerinin de tüzel kişiliğine son verebilir. Bir başka ifadeyle, burada asıl olan, il halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarının Anayasa’nın 127. maddesinde öngörülen kriterleri taşıyan mahallî idare birimlerince karşılanmasıdır.

22.1.2005 günlü, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda il özel idaresinin görevlerinin “belediye sınırları dışında” ve “il sınırları içinde” olmak üzere iki ana başlık altında düzenlendiği anlaşılmaktadır. Söz konusu görevler incelendiğinde, il özel idarelerinin belediye sınırları dışında ağırlıklı olarak mahallî hizmetleri yürüttüğü; belediye sınırları içinde ise daha çok merkezî idarenin yatırımlarına aracılık ettiği görülmektedir.

Dava konusu kuralla büyükşehirlerin sınırlarının il mülki sınırlarıyla özdeşleştirilmesi sonucunda bu düzenlemenin doğal sonucu olarak il özel idarelerinin belediye sınırları dışında mahallî nitelikte görevleri kalmamıştır. İl özel idaresinin belediye sınırları içindeki mahallî nitelikte olmayan görevleri ise büyük ölçüde, Kanun’un 28/A maddesiyle valiyeye bağlı olarak ihdas edilen “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına” verilmiştir.

Kanun’un 1. maddesindeki düzenlemelerle büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırlarıyla özdeşleştirilmesi ve il özel idaresinin kaldırılması sonucunda, il özel idaresince karşılanan mahallî müşterek ihtiyaçlar, yine bir mahallî idare birimi olan büyükşehir belediyesi tarafından karşılanacağından, ortaya çıkan bu durumun Anayasa’nın 127. maddesine aykırı bir tarafının olmadığı açıktır.

Dava dilekçesinde, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması

nın demokratik katılımı azaltması nedeniyle düzenlemenin kamu yararını da içermediği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de il özel idaresi ve büyükşehir

belediyesinin her ikisinin de mahallî idare birimi olması ve karar organlarının seçimle iş başına gelmeleri karşısında, kuralın demokratik katılımı azalttığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 127. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir. " denilmiş ve söz konusu düzenlemenin iptalini oy çokluğu ile reddetmiştir.

Sonuç olarak;

Bu çalışmamızda 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi sistemi değiştirilmiş ve yapılan düzenlemeler içinde en çok eleştiri getirilen; Büyükşehir Belediye sınırının il mülki sınırı olarak belirlenmesi, büyükşehir mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin ve il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasında neyin amaçlandığı, gerekçeleri perspektifinde ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Söz konusu düzenlemeler ile Kanun koyucunun, etkin, etkili, vatandaş odaklı, hesap verebilen, katılımcı, saydam ve olabildiğince yerel bir yönetim anlayışı ilke ve değerleri kapsamında bir yandan vatandaşlar için hizmet kalitesini geliştirerek vatandaş memnuniyetini arttırmayı, diğer yandan da vatandaşların kamu yönetimine daha fazla katılımını sağlamayı öngörmüştür.

Büyükşehir alanında sunulan hizmetlerin tek merkezden yürütülmesi ile ortaya çıkan ölçek ekonomileri sayesinde hizmetlerde etkinlik, koordinasyon ve kalite yükselecek, daha az kaynak ile daha çok ve daha kaliteli hizmet sunulması mümkün hale gelebilmesi ve aynı amaçla hizmet götüren kamu kurumlarının kaynaklarını birleştirmek için tüm il sınırında hizmet üretecek büyükşehir belediye modeline geçilmiştir.

Yeni oluşturulan ve geniş ölçekte hizmet üretecek olan bu büyükşehir modelinden; yerel yönetim birimlerinin gelişmiş teknolojilerle donatılabilmesi, nitelikli teknik personel istihdam edilebilmesi, iş gücünde uzmanlaşma sağlanması ve bunun sonucunda verimlilik artışının oluşturulması, merkezden gönderilen kaynakların etkin kullanımının sağlanması, yerel yönetim birimleri arasında kaynakların kullanımı ve sahip olunacak imkânlar açısından daha adil bir yapının ortaya çıkması, düzenleyici üst imar planları çerçevesinde il çapında uyumlu imar uygulamalarının gerçekleştirilmesi gibi olumlu gelişmelerin olması amaçlanmıştır.

